

ВІДГУК

офіційного опонента – кандидата педагогічних наук, доцента

МИСЬКІВ Ірини Сергіївни

на дисертацію БРИЛЬ Юлії Олексіївни

**«РОЗВИТОК ДОКУМЕНТОЗНАВЧОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ (КІНЕЦЬ XX – ПОЧАТОК XXI СТОЛІТТЯ)»,**

подану на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук

за спеціальністю

13.00.01 – Загальна педагогіка та історія педагогіки

Сучасні процеси глобалізації, міжнародні вимоги ринку праці, повсякденне використання інформаційно-комунікаційних технологій у різних галузях економіки та суспільного буття актуалізують потребу у підготовці компетентних фахівців, здатних здійснювати пошук, обробку, аналіз та синтез інформації, а також її відображення у документах з метою подальшого використання.

Особлива увага сьогодні приділяється новітнім педагогічним технологіям, дослідженню та перейманню досвіду розвинених країн світу, що мають відповідний досвід. Проте, українська педагогіка багата власними здобутками, традиціями та ідеями, що потребують ретельного вивчення і застосування у сучасних умовах реформування вищої освіти, її гармонізації з тенденціями міжнародного простору вищої освіти.

Така підготовка має важливе державне значення, є рушійною силою у процесі реформування документознавчої освіти в Україні та забезпечення відкритої, прозорої управлінської діяльності органів державної влади й органів місцевого самоврядування, організацій та підприємств, що реалізують власну діяльність у різних сферах життя країни.

Зважаючи на специфіку розвитку сучасної документознавчої освіти, напрацювання теоретиків та практиків у цій галузі, вважаємо, що виявлення особливостей, всебічний аналіз змістового компоненту підготовки фахівців документно-інформаційної сфери, узагальнення теоретичних та практичних засад її розвитку у контексті євроінтеграційних процесів наприкінці XX – початку XXI ст. є актуальним та доцільним.

Дисертаційна робота виконана на належному теоретичному і методологічному рівні, вирізняється своєю змістовністю, оригінальністю, неординарністю та інформаційною насиченістю.

Дослідження відповідає плану науково-дослідницької роботи кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка «Українська освіта в контексті трансформаційних суспільних процесів» (номер державної реєстрації 0108U007644). Тема дослідження затверджена Вченою радою Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (протокол № 16 від 27.09.2017 р.).

Складові цілісності роботи вбачаємо у виконанні глибокого теоретичного аналізу проблеми та впровадженні результатів дослідження у роботу системи вищої освіти України, що підтверджується відповідними документами.

В основу стратегії і тактики виконаного дослідження покладено положення філософії освіти та філософські концепції функціонування і розвитку освітніх систем у контексті глобалізаційних та інтеграційних процесів; педагогічні, психологічні, соціологічні, соціокультурні, документознавчі теорії, концепції, підходи.

Заслуговує на увагу проаналізована й упорядкована джерельна база, що містить 290 найменувань, з яких 84 – іноземною мовою.

Для розв'язання окреслених завдань дисертантка використала інструментарій методології загальної педагогіки та історії педагогіки, що дозволило їй уперше отримати **найсуттєвіші наукові результати**, які свідчать про вирішення конкретного наукового завдання – наукове осмислення, узагальнення закономірностей та особливостей історико-педагогічного досвіду розвитку системи професійної підготовки фахівців документно-інформаційної сфери, визначення шляхів і напрямів удосконалення вітчизняної документознавчої освіти.

Науковий інтерес становить здійснення системного історико-педагогічного аналізу становлення та розвитку документознавчої освіти України у контексті євроінтеграційних процесів (кінець ХХ – початок ХХІ ст.) (п. 1.3).

Вагомим для подальшого студіювання актуалізованих у дисертації питань є, на наш погляд, висвітлення міждисциплінарних методологічних засад, які ґрунтуються на комплексі підходів, методів, теорій і концепцій, що властиві таким наукам, як педагогіка, історія, філософія, документознавство (п. 1.1).

На основі використання результатів аналізу джерельної бази дослідження, авторка виконала аналіз поняттєво-термінологічного апарату

дослідження, зокрема, відобразила багатоаспектність міждисциплінарного наукового поняття «освітній простір», визначила зумовленості та взаємозалежності освітнього простору й освітнього середовища, розкрила компоненти освітнього середовища закладу вищої освіти, який здійснює професійну підготовку фахівців з документознавства, уточнила значення понять «документ», «електронний документ», «документознавча освіта», «компетенції фахівця з документознавства та інформаційної діяльності» (розділ 1).

Важливе значення для подальшого студіювання актуалізованих у дисертаційній роботі питань має авторська періодизація розвитку вітчизняної документознавчої освіти: виокремлення і характеристика чотирьох етапів (п. 1.2).

Вважаємо доцільним і дослідження та визначення особливостей реформування документознавчої освіти України в контексті євроінтеграційних процесів освітнього простору (п. 1.3); аналіз практики формування і реалізації змістового компонента документознавчої освіти провідними закладами вищої освіти та культури України з урахуванням суспільно-економічних змін досліджуваного періоду (п. 2.1 та 2.3); *аналіз* освітніх програм та окремих елементів організації освітнього процесу підготовки фахівців документно-інформаційної сфери у вищій школі розвинених країн світу (США, Канади, Великої Британії, Ірландії, Королівства Данія, Франції, Іспанії, Італії та Австралії) з метою імплементації досвіду і кращих освітніх практик у вітчизняну систему освіти (п. 2.2).

Авторкою окреслено подальші перспективи розвитку вітчизняної документознавчої освіти на основі методології педагогічного прогнозування у ракурсі зміни кон'юнктури ринку праці й впливу комп'ютеризації та технологічних інновацій на професії документно-інформаційної сфери (п. 2.4).

Основні наукові результати, теоретичні напрацювання, висновки й окреслені перспективи розвитку вітчизняної документознавчої освіти, викладені у дисертаційній роботі Бриль Юлії Олексіївни, є науково обґрунтованими, що забезпечено комплексністю використання теоретико-методологічних прийомів, глибоким вивченням та аналізом вітчизняних й іноземних наукових джерел, коректним застосуванням методів наукового аналізу, логічністю теоретичних узагальнень.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони можуть бути використані викладачами закладів вищої освіти та студентами під час розробки та вивчення навчальних дисциплін «Загальна педагогіка», «Педагогіка», «Історія педагогіки», «Педагогіка вищої школи», «Документознавство», «Документознавча професіологія», спецкурсів варіативних частин освітніх програм підготовки фахівців, проведення практичних, семінарських занять; при розробці навчальних програм, підготовці підручників, навчальних посібників і методичних вказівок для студентів закладів вищої освіти, а також у процесі неперервного професійного розвитку фахівців документно-інформаційної сфери.

Результати дослідження, обґрунтовані провідні поняття і база даних можуть застосовуватися вітчизняними дослідниками як перевірені наукові матеріали для проведення історико-педагогічних і компаративно-педагогічних досліджень з метою вивчення і проектування подальшого розвитку теорії та реалізації на практиці запропонованих наукових положень для документознавчої освіти в Україні та інших країн, наукового обґрунтування і розроблення стратегії модернізації освітньої системи в умовах реалізації євроінтеграційного курсу України.

Дисертаційну роботу вирізняє послідовна структура. Висновки дослідження синхронізують кожному із завдань і забезпечуються відповідними структурними матеріалами.

Відповідно до логіки дисертаційної роботи та визначення наукового апарату розкриваються його основні положення.

Передусім, позитивним у цьому плані є аналіз методологічних підходів та поняттєво-термінологічного апарату дослідження, представлення періодизації розвитку документознавчої освіти в Україні, а також характеристика її реформування в контексті освітніх інтеграційних процесів у першому розділі.

У другому розділі дисертації виконано аналіз змістового компоненту підготовки фахівців документно-інформаційної сфери в Україні в умовах євроінтеграційних процесів. Зокрема, Юлія Олексіївна приділяє увагу проблемі удосконалення підходів до формування освітніх програм з документознавства та інформаційної діяльності. Позитивно оцінюємо виконання дисертанткою аналізу міжнародної освітньої практики професійної підготовки фахівців документно-інформаційної сфери. Вивчення практичної складової проблеми дослідження дало підстави здобувачці

висвітлити специфіку реалізації компетентнісного підходу щодо підготовки майбутніх фахівців документно-інформаційної сфери.

Не викликають сумнівів окреслені дисертанткою перспективи розвитку вітчизняної документознавчої освіти в контексті євроінтеграції освітнього простору.

Загалом позитивно оцінюючи наукове та практичне значення результатів дисертаційного дослідження висловимо **зауваження, побажання та пропозиції**, врахування яких увиразнило б високий рівень викладу наукового матеріалу.

1. Заслужує на увагу у підрозділі 1.2. «Періодизація розвитку документознавчої освіти в Україні» графічне представлення групування теоретико-фундаментальних і теоретико-прикладних напрямів наукових досліджень. Вважаємо, що був би доцільним і їх детальний аналіз на сторінках дисертації.

2. На наш погляд, дискусійним є висвітлення особливостей міжнародного освітнього досвіду підготовки фахівців документно-інформаційної сфери, якому дисертантка приділила значну увагу, аналізуючи освітні програми та окремі аспекти організації освітнього процесу в закладах вищої освіти США, Канади, Великої Британії, Ірландії, Королівства Данія, Франції, Іспанії, Італії та Австралії. Вважаємо, що доцільність виходу за межі теми наукової проблеми та вибір вказаних країн потребує більш глибокої аргументації.

3. На наш погляд, доречно було б подати більш глибокий аналіз євроінтеграційних процесів освітнього простору, який пропонує, на наше переконання, широкі можливості та засоби для подальшого розвитку вітчизняної документознавчої освіти.

4. У сфері освіти впродовж останніх чотирьох років відбулися суттєві трансформації, спричиненні ухваленням Верховною Радою України Закону України «Про вищу освіту» за № 1556-VII від 01.07.2014 р. та прийняттям Кабінетом Міністрів України Постанови за № 266 від 29.04.2015 р. «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», які вплинули на запровадження та реалізацію компетентнісного підходу в фаховій освіті. Обсяг інформації, поданий в дисертації щодо реалізації компетентнісного підходу в системі документознавчої освіти, є досить значним, а відтак актуальною є ідея щодо виокремлення, класифікації, обґрунтування наукового доробку здобувача у

контексті створення профілю компетентностей фахівця документно-інформаційної сфери.

5. Одним із важливих досягнень дисертаційного дослідження Юлії Олексіївни є окреслення перспектив розвитку документознавчої освіти. Вважаємо, що слід було б деталізувати питання впровадження сучасних педагогічних технологій, зокрема навчальної методики змішаного навчання в освітньому процесі ЗВО, які здійснюють професійну підготовку майбутніх документознавців, інформаціологів, бібліотекознавців, архівознавців та ін.

6. Авторкою описано та критично проаналізовано практику формування і реалізації змістового компоненту документознавчої освіти провідними закладами вищої освіти. Проте, на нашу думку, слід було б ґрунтовніше охарактеризувати підходи до формування і реалізації змістового компонента документознавчої освіти закладами вищої освіти України у досліджуваній період.

7. Варто зауважити, що робота не позбавлена стилістичних і технічних огріхів.

Висловлені зауваження, побажання і дискусійні питання не заперечують позитивної оцінки наукового рівня дисертаційної роботи, яка вносить суттєвий вклад у розв'язання конкретного наукового завдання.

Вважаємо, що теоретично і практично зорієнтована праця Бриль Юлії Олексіївни відкриває нові вектори для розвитку документознавчої освіти, а також формує підґрунтя для подальшого студіювання багатьох актуалізованих у рецензованій дисертації проблем.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК

1. Отже, рецензоване дисертаційне дослідження на тему «Розвиток документознавчої освіти в Україні у контексті євроінтеграційних процесів (кінець XX – початок XXI століття)» є самостійним завершеним, цілісним дослідженням актуальної проблеми у галузі загальної педагогіки та історії педагогіки – виявлення особливостей, аналіз змістового компоненту підготовки, узагальнення теоретичних та практичних засад розвитку вітчизняної документознавчої освіти у контексті євроінтеграційних процесів наприкінці XX – початку XXI ст. задля підвищення ефективності підготовки фахівців в умовах сьогодення.

2. Визначена мета й сформульовані завдання дослідження розв'язані

глибоко та доказово. Основні результати дослідження знайшли відображення у 19 публікаціях, з-поміж яких: 5 статей у наукових фахових виданнях України, 1 стаття у зарубіжному науковому виданні, 13 публікацій апробаційного характеру.

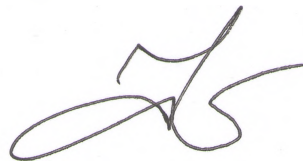
3. Виклад дисертаційного матеріалу вирізняється логічністю, послідовністю, науковою обґрунтованістю положень. Зміст автореферату відображає структуру, основні положення, результати та висновки дисертаційної роботи.

4. Дисертаційна робота, її актуальність, зміст, обсяг та наукова новизна, теоретична та практична значущість, обґрунтованість наукових положень, вірогідність висновків, використані методи дослідження, якість оформлення та повнота викладу повністю відповідають вимогам МОН України, «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 зі змінами, вимогам, що ставляться до робіт, поданих на здобуття наукового ступеня кандидата наук.

5. Її авторка Бриль Юлія Олексіївна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.01 – Загальна педагогіка та історія педагогіки.

Офіційний опонент:

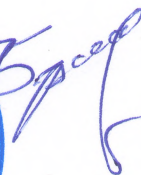
доцент, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
Інституту гуманітарних та соціальних наук
Національного університету
«Львівська політехніка»

І. С. Миськів

Підпис Миськів І. С. засвідчую:

Вчений секретар
Національного університету
«Львівська політехніка»

Р. Б. Брилинський